

1 Какви видове срокове съществуват в рамките на гражданските производства?

В полските граждански производства се разграничават следните срокове: 1. за процесуалните действия, които следва да бъдат извършени от страните: законови, съдебни и договорни; 2. за процесуалните действия, които трябва да бъдат изпълнени от съда: инструктивни срокове. Законите и съдебните срокове са крайни срокове и не могат да бъдат превишавани.

Законите срокове, определени като преклузивни (което означава, че неспазването им прави дадено процесуално действие недействително), са предвидени в закона. Такива срокове не могат да бъдат удължавани или съкращавани от съда. Законите срокове започват да текат от момента, посочен в закона. Съществуват два вида законови срокове: срокове *ad quem* (преди изтичането на които трябва да се изпълни дадено действие), и срокове *post quem* (след изтичането на които може да бъде извършено дадено действие). Законите срокове включват сроковете за обжалване, например срокът за подаване на въззивна жалба или друга жалба.

Съдебните срокове също са преклузивни срокове, но се определят от съд или съдия. Съдебните срокове могат да бъдат удължавани или съкращавани, но единствено поради важна причина и въз основа на искане, подадено преди изтичането на срока, дори и без да се изслуша насрещната страна. Тези срокове започват да текат от момента на издаване на постановление или разпореждане в този смисъл, а когато Гражданският процесуален кодекс (ГПК) предвижда служебно връчване, те започват да текат от момента на връчването на постановлението или разпореждането. Съдебните срокове включват между другото сроковете за възстановяване на съдебна или процесуална дееспособност или за отстраняване на формални недостатъци на въззивна жалба или друга жалба.

Договорните срокове, както подсказва наименованието им, се определят по споразумение между страните. Класически пример е спиране на производството по съвместно искане на страните. Ако страните внесат такова искане, съдът може (но не е длъжен) да спре производството. Прилагането на този вид срокове зависи само от волята на страните.

Инструктивните срокове по принцип се отнасят до процесуалните органи (съдилищата), а не до страните. Неспазването им не води до неблагоприятни процесуални последици. Основната им цел е прилагането на принципа за бързина на производството. Пример за такъв срок е срокът за изготвяне на мотиви за решението от съда.

2 Списък на неработните дни в съответствие с Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 от 3 юни 1971 г.

Съгласно Закона от 18 януари 1951 г. за официалните празници се прилагат следните законоустановени неработни дни:

1. всички недели (съботите не са законоустановени неработни дни),
2. дните, изброени по-долу:
 - а) 1 януари — Нова година,
 - б) 6 януари — Богоявление,
 - в) Великден,
 - г) Светли понеделник,
 - д) 1 май — официален празник,
 - е) 3 май — Национален празник Трети май,
 - ж) Петдесетница,
 - з) Тяло Христово,
 - и) 15 август — Успение Богородично,
 - й) 1 ноември — Все Светии,
 - к) 11 ноември — национален празник — Ден на независимостта,
 - л) 25 декември — Коледа,
 - м) 26 декември — Втори ден на Коледа.

През 2019 г. подвижните религиозни празници се падат на следните дати: Великден — 21 април, Светли понеделник — 22 април, Петдесетница — 9 юни и Тяло Христово — 20 юни.

3 Какви са общите правила, приложими за сроковете по различните граждански производства?

От гледна точка на гражданското право терминът „срок“ може да има две значения.

От една страна, това е конкретен момент във времето (напр. 5 април 2017 г.), а от друга страна, определен период, който има начало и край (напр. 14 дни).

Когато е посочен краен срок (*dies ad quem*), става въпрос за точния момент, в който срокът изтича. Не е необходимо срокът да се посочи като ден, но трябва да бъде определен от събитие, което настъпва в конкретна ситуация, предвидена от договарящите се страни.

Процесуалните срокове се определят с помощта на единици за време като ден, седмица, месец или година. Съгласно член 165 от ГПК за начина на изчисляване на сроковете в гражданското производство се прилага разпоредбите на Гражданския кодекс относно сроковете, ако закон, съдебно решение, решение на друг държавен орган или друг правен акт посочва срок, без да уточнява как той следва да се изчисли (член 110 от Гражданския кодекс). Предаването на процесуален документ в полски пощенски клон или в пощенски клон на оператор, предоставящ универсална пощенска услуга в друга държава — членка на Европейския съюз, се счита за равносилно на подаването на този процесуален документ в съда.

Същото важи и за подаването на документ от войник в централата на военната единица, от лице, лишено от свобода, в администрацията на пенитенциарната институция или от член на екипажа на полски морски кораб на капитана на този кораб.

Денят има 24 часа и започва и свършва в 24:00 часа. Срок, който се брои в дни, изтича в края на последния ден. Срок, който се брои в седмици, месеци или години, изтича в края на деня, съответстващ по име или по дата на първия ден от срока, или, ако в последния месец няма такъв ден — в последния ден от този месец. Ако даден срок е изразен като началото, средата или края на месеца, това означава първия, петнадесетия или

последния ден от месеца, а половин месец съответства на 15 дни. Ако срок се брой в месеци или години и не се изисква непрекъснатост, се приема, че един месец има 30 дни, а една година — 365 дни. Ако края на срока за извършване на действие попада в законоустановен неработен ден или в събота, срокът изтича на следващия ден, който не е неработен ден или събота.

4 Когато дадено действие или формалност трябва да се извърши в определен срок, от кой момент започва да тече този срок?

Ако началото на срок, който се брой в дни, е конкретно събитие, денят, в който настъпва събитието, не се брой при изчисляването на срока. Например, ако на 11 януари 2017 г. страната е получила съдебен документ, призоваващ я да извърши конкретно действие в седемдневен срок, този срок изтича в полунощ (24:00 часа) на 18 януари 2017 г.

5 Възможно ли е начинът на предаване или връчване на документите (лично връчване чрез връчител или по пощата) да се отрази или да промени началния момент, от който тече срокът?

Съдът може да връчва документи по различен начин: по пощата, чрез съдебен изпълнител, упълномощено лице или съдебната служба по връчванията. Връчването на адресата може да се извърши и чрез предаване на документа на адресата в деловодството на съда. Стига връчването да е извършено надлежно, всички тези методи са еднакво действителни и изборът на метод не оказва влияние върху сроковете. От 8 септември 2016 г. правилата позволяват на съда да връчва документи чрез телеинформационна система, ако адресатът е подал документи чрез такава система или е избрал да подава документи чрез такава система. Адресат, който е избрал да подава документи чрез телеинформационна система, може да се откаже от електронното връчване.

Документ, който се връчва по електронен път, се счита за връчен на датата, посочена в електронното потвърждение за получаване на кореспонденция, дори ако тази дата попада в законоустановен неработен ден. Фактът, че електронната кореспонденция е получена през нощта, не оказва влияние върху действителността на връчването. В случай, че липсва електронно потвърждение за получаване на кореспонденцията, връчването се счита за действително 14 дни след датата, на която документът е качен в телеинформационната система. Горепосочените правила изискват от страните да проверяват електронния си акаунт поне веднъж на всеки 14 дни.

6 Ако срокът започва да тече от настъпването на дадено събитие, денят на настъпване на събитието включва ли се в срока?

Ако началото на срок, който се брой в дни, е конкретно събитие, денят, в който настъпва това събитие, не се брой при изчисляването на срока.

7 Когато срокът се брой в дни, посоченият брой дни до календарни дни ли се отнася или до работни дни?

Сроковете, които се броят в дни, се изчисляват в календарни дни. Ако края на срока за извършване на действие попада в законоустановен неработен ден или в събота, срокът изтича на следващия ден, който не е неработен ден или събота.

8 А когато този срок се брой в седмици, месеци или години?

Срок, който се брой в седмици, месеци или години, изтича в края на деня, съответстващ по име или по дата на първия ден от срока, или, ако в последния месец няма такъв ден — в последния ден от този месец.

Ако даден срок е изразен като началото, средата или края на месеца, това се разбира като първия, петнадесетия или последния ден от месеца. Половин месец съответства на 15 дни.

Ако срок се брой в месеци или години и не се изисква непрекъснатост, се приема, че един месец има 30 дни, а една година — 365 дни.

9 Кога изтича срокът, ако се брой в седмици, месеци или години?

Срок, който се брой в седмици, месеци или години, изтича в края на деня, съответстващ по име или по дата на първия ден от срока, или, ако в последния месец няма такъв ден — в последния ден от този месец.

Ако даден срок е изразен като началото, средата или края на месеца, това се разбира като първия, петнадесетия или последния ден от месеца. Половин месец съответства на 15 дни.

Ако срок се брой в месеци или години и не се изисква непрекъснатост, се приема, че един месец има 30 дни, а една година — 365 дни.

10 Ако срокът изтича в събота, неделя, неработен ден или на официален празник, той удължава ли се до първия следващ работен ден?

Ако края на срока за извършване на действие попада в законоустановен неработен ден или в събота, срокът изтича на следващия ден, който не е неработен ден или събота.

11 Съществуват ли обстоятелства, при които сроковете се удължават? При какви условия може да се ползва такова удължаване на срока?

Единствено съдебните срокове, т.е. тези, които са определени от съда или председателя, могат да бъдат удължавани или съкращавани.

Решението за удължаване или съкращаване на срока може да бъде взето както от председателя, така и от съда, но само по важни причини, чиято оценка е оставена на тяхна преценка.

Срокът може да бъде удължен или съкратен само по искане на страна, участник в охранително производство, встъпила страна, прокурор, инспектор по труда, омбудсман по въпросите на потребителите, неправителствена организация, вещо лице или свидетел, ако срокът засяга техните действия. Такова решение не може да бъде взето служебно.

Искането трябва да бъде подадено преди изтичането на определения срок.

12 Какви са сроковете за обжалване?

В полския Граждански процесуален кодекс са предвидени законови процесуални срокове за обжалване в зависимост от вида на решението на съда (съдебно решение (*wyrok*), постановление по съществото на делото при охранителни производства (*postanowienie co do istoty sprawy w postepowaniu nieprocesowym*), неприсъствено решение (*wyrok zaoczny*), разпореждане за плащане по производство с писмено нареждане (*nakaz zapłaty w postepowaniu upominawczym*), разпореждане за плащане в процедури за заповед за плащане (*nakaz zapłaty w postepowaniu nakazowym*) и постановление (*postanowienie*). По-специално са предвидени следните законови срокове:

съдебно решение и постановление по съществото на делото при охранителни производства: мотивите за решението следва да се изготвят писмено по искане на дадена страна за връчване на съдебното решение и мотивите, внесено в срок от една седмица от датата на произнасяне на диспозитива на решението, а в два случая (когато страна, действаща без адвокат, юриконсулт или патентен представител, не е присъствала при постановяването на съдебното решение, защото е била лишена от свобода, и когато решението е постановено в закрито заседание) — в срок от една седмица от датата на връчване на диспозитива на решението. Жалбата може да бъде подадена до съда, който е издал обжалваното решение, в срок от две седмици от връчването на решението и неговите мотиви на жалбоподателя.

Ако страната не е поискала връчване на решението и неговите мотиви в срок от една седмица от датата, на която е постановен диспозитивът на решението, срокът за подаване на жалбата започва да тече от деня, в който изтече срокът за подаването на такова искане;

постановление: срокът за внасяне на жалба е една седмица и започва да тече от връчването на постановлението или, ако в предписания срок страната не е поискала връчване на произнесеното на заседанието постановление, от произнасянето на постановлението;

решение, постановено в отсъствие на ответника: ответникът, срещу когото е постановено решение в негово отсъствие, може да подаде възражение в срок от две седмици от връчването на решението;

решение, постановено в отсъствие на ищеца: ако искът е бил отхвърлен изцяло или частично и ищецът е поискал да му бъдат предоставени мотиви, съдът излага мотивите за постановяване на решение в отсъствие на ищеца в срок от една седмица от връчването на решението или, когато ищец, който не е подал такова искане, е внесъл жалба в предвидения за това срок;

разпореждане за плащане по производство с писмено нареждане: с разпореждането за плащане на ответника се нарежда да удовлетвори изцяло иска заедно с процесуалните разноски в срок от две седмици от връчването на разпореждането или да подаде възражение в същия срок; разпореждане за плащане в процедури за заповед за плащане: когато издаде заповед за плащане, съдът постановява, че ответникът е длъжен да удовлетвори изцяло иска заедно с процесуалните разноски в срок от две седмици от връчването на заповедта или да подаде възражение в същия срок.

13 Съдилищата могат ли да изменят сроковете, по-специално сроковете за явяване пред съда или да определят специална дата за явяване пред съда?

Свидетел или страна в производството са абсолютно задължени да се явят пред съда. Свидетелят е длъжен да се яви пред съда дори ако не е запознат с обстоятелствата по делото или ако вече е решил да упражни правото си да откаже да свидетелства. Свидетелят трябва да обоснове писмено отсъствието (неявяването) си преди датата на съдебното заседание. Последващо подаване на обосновка за неявяване няма да попречи на съда да наложи глоба на свидетеля по време на съдебното заседание.

Към писмената обосновка свидетелят трябва да приложи документ, потвърждаващ причината за неявяването си. Неявяването на свидетел може надлежно да се обоснове поради болест, важно служебно пътуване или сериозно непредвидено събитие. Когато като причина за неявяване при призоваване се посочва заболяване, съдебен лекар трябва да издаде удостоверение, потвърждаващо невъзможността на лицето да се яви. В такъв случай съдът определя друга дата за явяване.

14 Ако на страна, пребиваваща на място, където би се ползвала от удължаване на срока, бъде връчен акт на друго място, където пребиваващите лица, не се ползват от такова удължаване на срока, губи ли страната правото си да се ползва от това предимство?

Страна или свидетел трябва да спазва правилата за гражданското производство, прилагани от процесуалния орган (съда).

15 Какви са последиците при неспазване на сроковете?

Процесуално действие, извършено от дадена страна след изтичането на срока, е недействително. Този принцип се прилага по отношение както на законовите, така и на съдебните срокове. Недействителността на процесуално действие означава, че действие, извършено късно, не произвежда правните последици, които по закон произтичат от извършването му. Процесуално действие, извършено след изтичането на срока, е недействително дори когато съдът все още не е постановил решението след изтичането на срока.

16 При изтичане на срока с какви правни средства за защита разполагат пропусналите срока лица, т.е. неизправните страни?

Ако даден срок бъде пропуснат, страната може да поиска възстановяването му или да подаде молба за възобновяване на производството.

Ако страната е пропуснала срока за извършване на процесуално действие не по своя вина, съдът възстановява срока по нейно искане.

Възстановяването обаче не е допустимо, ако неспазването на срока няма отрицателни процесуални последици за страната. Молба, съдържаща искане за възстановяване на срока, трябва да бъде подадена до съда, пред който е трябвало да се извърши действието, в срок от една седмица, след като престане да съществува причината за неспазване на срока. Обстоятелствата, обосноваващи искането, трябва да бъдат изложени в молбата. Страната трябва да извърши процесуалното действие в момента на подаване на молбата. След изтичането на една година от пропуснатия срок той може да бъде възстановен единствено в изключителни случаи. Възстановяването на срока за подаване на жалба срещу съдебно решение за унищожаване на брак, за обявяване на развод или за обявяване на несъществуването на брак не е допустимо, ако дори само една от страните е сключила нов брак след окончателното решение. Искане за възстановяване на срок, което е подадено със закъснение или е недопустимо съгласно закона, се отхвърля от съда. Фактът, че е подадена молба за възстановяване на срока, не спира производството или изпълнението на решението. В зависимост от обстоятелствата обаче съдът може да спре производството или изпълнението на решението. Ако искането бъде удовлетворено, съдът може да пристъпи незабавно към разглеждане на делото.

Възобновяването на производството дава възможност за повторно разглеждане на дело, приключило с окончателно решение. Молба, с която се иска възобновяване на производството, често се разглежда като извънредно правно средство за защита (или извънредно обжалване), което се използва за оспорване на окончателни решения, за разлика от обикновените правни средства за защита (които се използват във връзка с неокончателни решения). Възобновяване на производството може да се иска на следните основания: съдебното решение се основава на подправен или променен документ или на осъдителна присъда, която впоследствие е била отменена; решението е получено чрез престъпление. Възобновяване на производството може да се иска и в следните случаи: ако по-късно бъде открито окончателно съдебно решение, отнасящо се до същото правоотношение, или се появят фактически обстоятелства или доказателства, които биха могли да повлияят на изхода на делото, които не са могли да бъдат използвани от страната в предишните производства; ако съдържанието на решението е било повлияно от постановление, което не е прекратило производството по делото, издадено въз основа на нормативен акт, признат от Конституционния съд за противоречащ на Конституцията, ратифициран международен договор или закона (отменен или изменен в съответствие с Гражданския процесуален кодекс).

Възстановяване на производството не може да се иска повече от десет години след датата, на която съдебното решение е станало окончателно (освен ако страната е била лишена от възможността да действа или не е била надлежно представлявана).

Последна актуализация: 25/02/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.